

PRESEZONA

LOŠINJ

MIRISNA ANTISTRES TERAPIJA

Lipanj je idealan za bijeg na Jadran, gužve su manje, cijene niže. A ako odaberete ovaj kvarnerski otok, oduševit će vas kilometri šetnica uz more, muzej Apoksiomena, guste šume i kristalno čisto more

tekst Lana Mindoljević // fotografije Matija Džunec i Lana Mindoljević

Na prvu vas osvoji miris. Svježina mora koja se prišulja s jedne strane taman se u nosu sudara s tek procvjetalom kaduljom, lavandom, mirtom koje nas zapuhuju s druge. Kada bi se ovaj miris mogao uhvatiti i pohraniti u bočicu, bio bi to, bez premca, najbolji suvenir ovog otoka.

Svaka čast udarnim ljetnim mjesecima, ali Lošinj je najljepši u predsezoni, od travnja do lipnja, kada sve procvjeta, temperature su ugodne, ali ne i prevruće, a broj turista i ljudi na cesti je točno onoliko koliko osoba željna pravog odmora može podnijeti.

Čak i ako vrijeme ne posluži za kupanje, kao što ove godine proljeće nije bilo baš milostivo, na otoku sreće, ili vitalnosti, kako ga reklamira Turistička zajednica, u svakom ćete trenutku imati što raditi. Hodati uređenom šetnicom, koja okružuje cijeli otok, i satima udisati zacjeljujući miris s početka priče. Unajmiti bicikl pa istraživati manja mjesta i njihove srdačne stanovnike. Učiti o biljkama u miomirisnom vrtu. Zaljubiti se u Apoksiomena u muzeju posjećenom ovom vrijednom brončanom kipu. Posjetiti Dane aromaterapije, književne večeri, gastronomske festivale i mnoga druga događanja kojima predsezonski mjeseci obiluju.

Lošinj je od Zagreba udaljen oko četiri sata vožnje ako pogodite trajekt na koji ste planirali stići i ne potrošite puno vremena u luci. Još jedna od prednosti predsezone - velika je šansa da vrijeme putovanja možete precizno isplanirati. I iz ostalih dijelova Hrvatske, lako je dostupan, osim možda iz najjužnije i najistočnije točke zemlje.

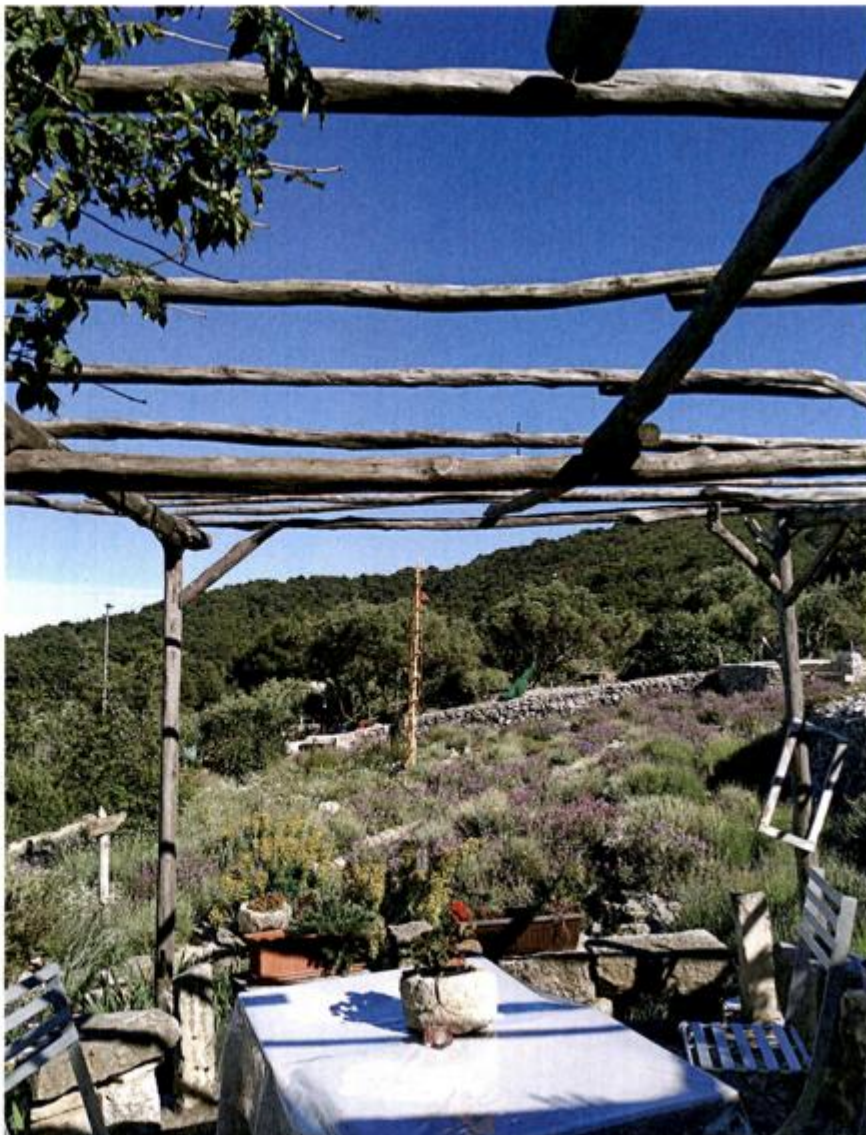
Nas je početkom svibnja dočekalo divno, sunčano vrijeme, no domaćini su priznali da ga se nisu nagledali ovog proljeća. Ipak, turista ponešto ima, što je najvidljivije u uvalama u kojima su smješteni najbolji lošinski hoteli. Uvala Čikat je luksuznija, tu se nalaze hoteli Bellevue i Alhambra i niz uredenih vila, sve s pet zvjezdica, a u Sunčanoj uvali smjestili su se hoteli s četiri zvjezdice, Aurora i Vespera. Ako niste za hotel, smještaj možete potražiti u nizu domaćinstava koja se bave iznajmljivanjem.

Koliko je klima Lošinja idealna za odmor, pokazuje činjenica da su ga austrougarski velikaši otkrili još krajem 19. stoljeća. Duž slikovitih uvala podigli su vile koje su i danas reprezentativni primjer arhitekture tog vremena, a od kojih su neke danas uredene i u njima se, u potpunoj privatnosti, odmaraju neki novi velikaši 21. stoljeća.

Za razliku od današnjih turista, otkriva nam direktor Turističke zajednice Dalibor Cvitković, u prošlosti su ljudi putovali mudrije. U vrućim ljetnim mjesecima bježali su u hladnije krajeve, planine,

JOŠ U 19. STOLJEĆU AUSTROUGARSKI SU VELIKAŠI NA LOŠINJU PODIZALI VILE ZA ODMOR, A PRIZNAT JE I KAO LJEČILIŠTE

a hladnije mjesece provodili u ugodnoj, toplijoj klimi. Tako da im je Lošinj bio gotovo cjelogodišnje odredište, osim najtoplijih ljetnih mjeseci. Još ga je krajem 19. stoljeća Ministarstvo zdravlja Austro-Ugarske Monarhije proglasio klimatskim lječilištem, a bogatom ponudom zdravstvenog turizma otok se ponosi i danas.

Sad kad ste stigli i smjestili se, vrijeme je za otkrivanje svega što ovaj divan otok nudi. Najprije smo se zaputili u centar Malog Lošinja, gdje se na slikovitoj rivi smjestio najveći kulturni hit destinacije: Muzej Apoksiomena. Moram priznati da sam bila pomalo skeptična: kako jednom eksponatu urediti cijeli muzej a da on bude dinamičan i zanimljiv?

O, itekako se može. Već nas ulaz zgrade, koju su osmislili renomirani arhitekti Idis Turato i Saša Randić, zaintrigira. Njime na bijeloj fasadi dominiraju dva velika plava oka, simbol cijelog muzeja. Kasnije shvaćamo zašto. Oči su jedini dio skulpture koji nije sačuvan. Ono što nedostaje na inače savršenom kipu postalo je simbol cijelog muzeja.

Ulazimo u predvorje, koje je ujedno i mala suvenirnica, uzimamo brošure i preko cipela navlačimo jednokratne navlake. Krećemo se uspinjati stepenicama i sloj po sloj, informaciju po informaciju, otkrivamo priču o ovom fascinantnom kipu. U tamnoj sobi saznajemo sve o pronalasku, povijesti i restauraciji kipa, press soba

otkriva dramatičnu borbu Lošinjana da sačuvaju najvredniji pronalazak iz svojeg akvatorija, u šarenoj se sobi može pogledati kratki film o Apoksiomenu... Kako se uspinjemo, kroz malene prozorčice svako toliko ugledamo manji dio kipa. I tada, na vrhu, napokon se pred nama nade on. Savršen, usčuvan, prelijep. Soba u kojoj se nalazi potpuno je bijela, zidova obloženih

mekom tkaninom, blago osvijetljena... Priča o Apoksiomenu je kompletirana na najbolji mogući način.

Vrijeme je da nastavimo svoje istraživanje ovog mjesta, koje nas već pomalo ostavlja bez daha. Svratit ćemo u miomirisni otočni vrt koji na jednom mjestu prikazuje lošinjско miomirisno bogatstvo. U njemu se na 3500 četvornih metara nalazi više od 450 vrsta samoniklog bilja, od čega više od 100 autohtonih. Dok šetate među 10.000 sadnica, njuškate ih i proučavate, srdačna domaćica priča vam o povijesti biljaka na Lošinj i vrstama koje možete vidjeti. Za to vrijeme ovan Roki mota se oko naših nogu i marljivo pase korov oko biljaka, a mi prolazimo "ulicom ružmarina", "ulicom kadulje", "ulicom lavande"... Roki ima i prijatelja, magarca Rikija, no on nas je promatrao iz svoje velike nastambe okružene ogradom. Na odlasku nazdravljamo s domaćinima domaćim likerom od mirte i nastavljamo istraživanje. Zanima nas što se krije u okolici Malog Lošinja.

Logično je odredište njegov manji brat, paradoksalnog imena Veli Lošinj. Svi već znaju da je Veli Lošinj manji od Malog Lošinja, no manje je poznato da su Veli naselili prvi stanovnici otoka u 13. stoljeću. Dvanaest obitelji na ovom je području osnovalo Velo Selo, a kasnije je u njegovoj blizini nastalo Malo Selo. Na kraju je kroz povijest "malo" raslo i širilo se više od "velog", a imena su ostala.

U Velom Lošinjju nalazi se Institut Plavi svijet, koji vodi brigu o još jednoj jedinstvenoj atrakciji otoka: dupinima. Veličina zajednice procijenjena je na oko 200 jedinki, a većina ih je do sada identificirana zahvaljujući prirodnim oznakama kao što su urezi i ožiljci na lednoj peraji,

U MUZEJU APOKSIOMENA SAMO SU JEDNOM EKSPONATU USPJELI NAPRAVITI DINAMIČAN POSTAV

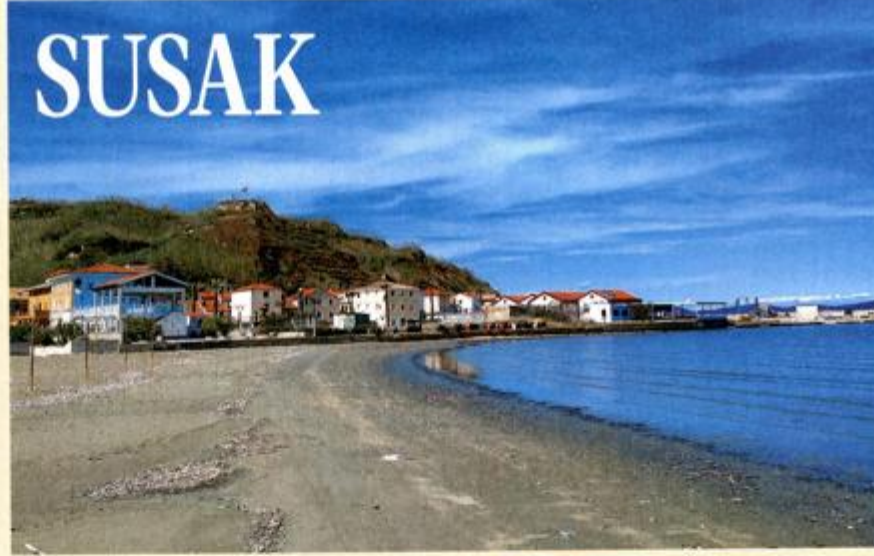
U muzeju se kat po kat, sobu po sobu, otkriva dio priče o čudesnom kipu iz 1. stoljeća pr. Kr.

U Miomirisnom otočnom vrtu na 3500 četvornih metara nalazi se više od 450 vrsta samoniklog bilja, od čega više od 100 autohtonih

dijelu koji je uvijek vidljiv kad izlaze na površinu udahnuti zrak. Lošinjski dupini danas su jedna od najbolje istraženih skupina u cijelom Mediteranu, a iz Velog se može uputiti na izlete i uživo iz brodice vidjeti njihov razigran ples i igru. Pomalo spektično pitamo koliko izletnika doista i vidi dupine na tim izletima. - Više od 90 posto - spremno odgovara direktor TZ-a Cvitković te dodaje da se, ako na izletu dupini izostanu, ide ponovo sljedeći dan, dok ih turist ne vidi. Prepuni dojmova, poželjeli smo pauzu uz hladno piće i napravili su na možda najljepšem mjestu na otoku, pa čak i Jadranu. Autom smo se popeli iznad Malog Lošinja, na tematski vidikovac Providenca. Providenca objedinjuje 300 metara dugu poučnu stazu Apsyrtydes i vidikovac bar s lokalnim delicijama. Pogled je zadivljujući. U podnožju je Mali Lošinj okupan kasnoposlijepodnevnim suncem, u daljini su otočići arhipelaga. Kakvo divno mjesto za završetak divnog dana.

NETAKNUT INDUSTRIJOM I TURISTIČKOM HISTERIJOM

Iako je s kopnom slabo povezan, s Lošinja je izlet na Susak relativno jednostavno organizirati - samo se raspitajte kod lokalaca koji imaju gliser ili barku. Prvi susret sa Suskom nakon zelenog i urbaniziranog Lošinja neobičan nam je zbog kontrasta. Pristajemo na mali mol, lokalci na djelić sekunde bacaju prema nama nezainteresirani pogled, pa nastavljaju sa svojim poslovima. Pod nogama nam je sitan pijesak, drvećem škrt krajolik. Na otoku živi oko 150 stanovnika, koji naseljavaju jedino mjesto, Susak, njegov donji dio (Donje Selo), smješten uz luku i plažu, ili gornji (Gornje Selo), gdje se nalaze crkvice, groblje i stambeni objekti. Nekad je ovdje živjelo puno više ljudi: rekord je postignut nakon Drugog svjetskog rata - 1876 stanovnika, a zatim počinje masovno iseljavanje, uglavnom u Ameriku, koje nije stalo do danas. Na otoku nema automobila, a najveći turistički adut je dugačka pješčana plaža smještena u neposrednoj blizini pristaništa. Uskim uličicama zaputili smo se prema vrhu naselja, kamene kuće ukrašene cvijećem stvarale su dojam da smo nekome ušli u dvorište. Na vrhu nas dočekuje prekrasan pogled na lošinjski akvatorij i Donje Selo, crkva svetog Nikole i labirint uličica koje su na trenutke toliko uske da malo krupnija osoba ne bi lako njima prošla. Susrećemo mještane, svi nas s osmijehom pozdravljaju, a u kratkom razgovoru s nekima od njih otkrivamo još jednu osobitost ovog otoka. Narječje kojim se govori na Susku mješavina je starohrvatskog te raznih stranih jezika koji su bili službeni jezici na otoku pod drugim vladarima u prošlosti. Često ih, doznajemo, ne razumiju ni stanovnici okolnih otoka. Nakon obilaska pijemo kavu i sumiramo dojmove. Da, Susak nam se svidio, idealan je za bijeg od svakodnevice, stresa i za susret s nekim potpuno drukčijim načinom života.

